

De wereld wordt lelijk : wat moeten we doen ?

We hebben een overtuiging: de wereld wordt ontsierd. Maar het lijkt ons onmogelijk om dit uit te drukken zonder de eerbaarheid en het wijdverbreide geloof in het idee van vooruitgang aan te kaarten. Het volstaat om zich heen te kijken terwijl beton en glas de stad en het land opeten en enge torens oprijzen waar we onze jeugdherinneringen hebben, zoals overal de straatstenen vervangen worden door asfalt, en verkavelingen voortaan alle ruimte innemen en lelijke urbanisatiegordels de stadscentra verstikken... ! Onze wereld wordt lelijk. Ze ziet er nu uit als de achterplaats van een supermarkt, en behalve de toeristen lijkt er niemand nog geloof te hechten aan het woord: landschap.

Natuurlijk zijn we niet de eersten noch de enigen die opmerken dat het erger wordt. Wat we ook zeggen, we weten op voorhand dat cohorten fanatici zullen proberen er het zwijgen op te leggen. Het is een natuurlijke reactie van antilichamen die vechten tegen een vreemde gedachte. Deze gedachte is niet nieuw, ze is niet erg verfijnd, maar ze is een gevaar voor het dominante modernistische systeem. De gedachte is dit: de vooruitgang is een klucht.

Vooruitgang is een zinsbegoocheling die verkoopt bij aanbestedingen waarbij de vooruitstrevenden renteniers zijn. Geconfronteerd met de meedogenloze achteruitgang van steden, hun vele amputaties en de globalisering van deze architectuur, blijven ze beweren dat de toekomst van de mensheid ligt in innovatie en alleen innovatie, dames en heren, mag de uitdrukking zijn van een nieuwe architectuur. Tot ons grote ongeluk is de nieuwe architectuur waarvan ze het vaandel dragen samen te vatten in enorme 'leefdozen' om de aarde mee te overladen en waarbij men zich niet bekommert om hun kwaliteit, maar alleen om de winst die ze genereren. Binnenkort zullen architecten, die dit voorstaan, nutteloos worden: door de rechte lijnen, abstracte vormen, vlakke gevels, door het kleinste ornament uit gebouwen te bannen, zullen ze zich realiseren dat deze bedroevende, zwakke architectuur, net zo goed uitgevoerd kan worden door ingenieurs, en ze zullen hun job verliezen!

Zo zij het, dit beweegt ons niet. Aan de andere kant is het leed dat ze toebrengen met hun non-architectuur aan bewoners-slachtoffers door de misvorming van hun woonplaatsen - steden op elkaar lijkend van Brussel tot Peking, nieuwe woningen die na tien jaar in verval raken, torenflats als konijnenhokken- dit lijden brengt ons in opstand. Wij ook lijden er onder.

Sinds het einde van de oorlog heeft het modernisme zijn wet opgelegd. Deze wet is zinloos: door het individu te reduceren tot een paar eenvoudige functies - consumeren, werken, zichzelf vermaken – ontkent het zijn eigenheid, transformeert hem in een homo economicus onherkenbaar onder zijn gelijken en biedt hem een comfortabel maar grijs leven onder het mythische teken van vooruitgang. Deze man zonder kwaliteiten, gereduceerd tot de som van zijn behoeften, is dus niet langer gevoelig voor de schoonheid die hem omringt; ze lijkt nutteloos. Vandaar de afschaffing van esthetiek. "Alles is goed" of "ieder zijn eigen smaak", wordt gezegd om de enorme misleiding van het modernisme te verbergen terwijl het wordt

vergeleken met de vroegere stijlen. Moreel en esthetisch relativisme is het fundament van het westerse modernisme, ook in haar architecturale expressie..

Tegen dit relativisme in bevestigen we dat de Schoonheid bestaat. Ze bevindt zich recht onder onze neus: ons erfgoed! Het is er om ons in te verdiepen, er bij stil te staan, en het te benutten – niet als opbrengst van een museum onder auspiciën van het massatoerisme, maar als de levende krachten van een hedendaagse renaissance. Sinds het modernisme ons heeft bedrogen en ons geleid heeft tot steden van lelijkheid, en zichzelf al bijna een eeuw imiteert, volstaat het ons er van af te wenden en zonder schaamte verder in het verleden te kijken. Immers werden de meest vruchtbare stijlen geboren uit een ommekeer: de neogotiek idealiseerde de middeleeuwen, het neoclassicisme was nostalgisch naar de Renaissance, terwijl deze laatste droomde van de perfectie van de Antieke tijd...

Echter beschikken we over een erfgoed in uitstekende staat, dat werk geeft aan een veelvoud van ambachten - metselaars, timmerlieden, schrijnwerkers, steenhouwers, leisteenwerkers, etalagebouwers, meester-glasblazers, mozaïekmakers... - welke een bron van kennis zijn om jonge architecten te onderrichten in de traditionele technieken die zullen dienen om de architectuur van morgen te laten herleven.

Tegen het modernistische systeem in pleiten wij voor een traditionele architectuur die gebaseerd is op redelijkheid en het gebruik van esthetische codes, traditionele technieken en natuurlijke materialen binnen coherente stedelijke ensembles. Als het goed gedaan is, is de traditionele architectuur mooi en doorkruist ze eeuwen en generaties. Aangezien ze de identiteit respecteert van plaatsen waar ze zich in past, en de intimiteit van de mensen die er wonen, is haar roeping populair. Haar uitvoering, is wat dat betreft, moeilijk. Om traditionele architectuur te laten leven, zal het nodig zijn vanaf vandaag competente architecten en ambachtslieden te vormen, gevoelig voor en met een oor naar de algemene wil.

Aan hen die, ten slotte, zouden antwoorden dat deze architectuur zeer mooi maar onrealistisch is in huidige omstandigheden, zeggen wij dat er al veelbelovende voorbeelden bestaan die bewijzen dat ze zich wonderbaarlijk goed aanpast aan de noden van onze eeuw. Zoals Ksar Tafilelt in Algerije getuigt, Poundbury in het Verenigd Koninkrijk, Le Plessis-Robinson, Port Grimaud en Port Royal in Frankrijk, Seaside in Florida en de nieuwe stad Cayalá, Guatemala, die uit de aarde oprijst op het moment van dit schrijven. Overal ter wereld duikt de traditionele architectuur weer op. Ze is tekenend voor een mooie en waardige opstand van de volkeren tegen de modernistische illusie die een laatste adem uitblaast.

Als architecten, historici, ambachtslieden, stedenbouwkundigen, onderzoekers en nieuwsgierigen van allerlei aard, willen we hier onze hoop uitspreken op de heropleving van de traditionele architectuur en vragen aan al diegenen, die zich in haar principes kunnen vinden, om samen met ons een aantrekkelijke en duurzame wereld op te bouwen.